

APPROACHES TO TEACHING

Approaches to teaching shows evidence of variation in the ways teachers approach their teaching. Furthermore, there is evidence that teachers' approaches to teaching are connected with their conceptions of teaching. A majority of researchers distinguish between a teacher- or content-centered and a student-centered approach to teaching. Teachers whose approach to teaching in a certain context can be categorized as being teacher-centered see teaching mainly as the transmission of knowledge. These teachers concentrate on the content of teaching and on what they do in teaching. Thus, the emphasis is on how to organize, structure and present the course content in a way that is easier for the students to understand. On the other hand, teachers whose approach to teaching is categorized as student-centered in a particular context see teaching as facilitating student learning or students' knowledge-construction processes or as supporting students' conceptual change. These teachers focus on what students do in relation to their efforts to activate students' existing conceptions and on encouraging them to construct their own knowledge and understandings.

ಅವಗುಣಗಳು(Demerits):

- ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ.
- ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.
- ವಿಷಯದ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಸೂಕ್ತ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣದ ಅಭಾವವಿದ್ದರೆ ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು.
- ಕಠಿಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಅವರ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಯೋಮಾನ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿರುಚಿ, ತರಗತಿಯಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಸಕ್ತಿಯುತ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುಣಗಳು(Merits):

- ಮಗು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಲವಾರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
- ಮಗು ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿವಿಧ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸ್ವತಃ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ ವಿಷಯ ಬೇಗನೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
- ಅಧ್ಯಯನ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದ ವಿಧಾನಗಳು:

ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದರೆ,

- a. ಕ್ರಮಾನುಗತ ಬೋಧನೆ (Programmed Instruction)
- b. ಗಣಕೀಕೃತ ಪದ್ಧತಿ (Computerised Method)
- c. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ (Library Method)
- d. ದತ್ತಕಾರ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Assignment Method)
- e. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣ ಪದ್ಧತಿ (Supervised Method)
- f. ಗುಂಪು ಅಧ್ಯಯನ (Group Study)

3. **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Student Centered Approach):** ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರ ಸ್ಥಂಭ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ಮಗು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಗುವಿನ ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿರುಚಿ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿ, ಉದ್ದೇಶ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಮಾಲ್ಯಮಾಪನ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಂತೆ, ಮಗು ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1963ರಲ್ಲಿ ಜಾನ್‌ಡ್ಯೂಯಿಯವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಗು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸ್ವ-ನಿರ್ದೇಶನ, ಸ್ವ-ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ.
- ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವರು.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಕಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವರು.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ವೀಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಆಧುನಿಕ ಬೋಧನಾ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲಿಯುವರು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

• ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಶಾಲಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರ.

• ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಬಹುದು.

ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆ ವಿಷಯವನ್ನು, ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಗುಣಗಳು(Merits):

- ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಲಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗೌರವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಲವು ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತವೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅವಗುಣಗಳು(Demerits):

- ಇದು ವೆಚ್ಚದಾಯಕ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- ಈ ವಿಧಾನವು ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ರಚನೆ ಈ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

156

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದ ವಿಧಾನಗಳು (Methods of Participative Approach):

ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- a. ಚರ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿ (Discussion Method)
- b. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪದ್ಧತಿ (Question Answer Method)
- c. ಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತಿ (Project Method)
- d. ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ (Field Trip)
- e. ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ (Role Playing)
- f. ನಾಟಕೀಕರಣ (Dramatisation)
- g. ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿ (Survey Method)
- h. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ (Laboratory Method)

- ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮಾಹಿತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಇದು ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದುದಾಗಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೂಪುರೇಶೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

(Methods of Participative Approach):

2. ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Participative Approach): ಬೋಧನೆ ಒಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ತರಗತಿ ಅಥವಾ ಕಲಿಕಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಬ್ದಿಕ ಹಾಗೂ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನದ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅಂತರ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳೆಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಾತಾವರಣವಿರುವ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಬೋಧನೆ ದ್ವಿಮುಖ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.
- ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವಗುಣಗಳು(Demerits):'

- ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿ' ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಯೋಗಿಕತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.
- ಶಿಕ್ಷಕನೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವರಣೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಬೋಧನೆ ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಅವಗುಣಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುವರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೋಧನಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಗುಣಗಳು(Merits):

- ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳೆಂದರೆ,
- ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಭವ ಜಾಲ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
 - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕ.
 - ಶಿಕ್ಷಕರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.
 - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಲಿಸುವಿಕೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಸಹಾಯಕ.
 - ವಿಷಯದ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ನಿರೂಪಣೆ ಸಾಧ್ಯ.
 - ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬಹುದು.
 - ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬಹುದು.
 - ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ನೀಡಲು ಸಹಾಯಕ.
 - ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಮುಗಿಸಬಹುದು.
 - ಸಮಯದ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

Disadvantages of teacher-centered approach :

1. **The Argument of Exhaustive Learning Outcomes:** Teacher-centered limits itself to a specified content as proposed by the teacher or instructor. The learning process therefore stops upon its expected delivery. The learner acknowledges the authority of the teacher or instructor on any content to be justified a priori. The main critique of this approach is for the learner to merely master limited sets of knowledge, e.g., by memorizing content or applying rehearsed formulae, without addressing actual process-skills as needed in professional practice.
2. **Teacher or Instructor Dependency:** Teacher-centered learning fosters a culture whereby the learner does not outgrow his dependency on the supervising instructors or teachers. One of the main goals of modern pedagogy by contrast is to create strong self-directed learners. A teacher-centered learning environment does by definition neither facilitate nor empower a learner's autonomous study-skills and subsequently lifelong learning skills.
3. **Non-facilitation of Higher Cognitive- and Meta-Cognitive Skills:** Higher

- a. ಉಪನ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿ (Lecture Method)
- b. ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ (Demonstration Method)
- c. ಕಥೆ ನಿರೂಪಣಾ ಪದ್ಧತಿ (Story Telling Method)
- d. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪದ್ಧತಿ (Text Book Method)
- e. ಮೂಲಾಧಾರ ಪದ್ಧತಿ (Source Method)
- f. ನಿರ್ದರ್ಶನ ಪದ್ಧತಿ (Illustration Method)

- The primary functions of the teacher are motivating students to develop enthusiasm for a discipline, to understand its complexities and to appreciate it both as a science and an art.
- Genuine enthusiasm and a positive approach to learning are infectious and will rub off on students and colleagues.
- Experimenting with teaching methods, especially ones that require active student participation and interaction.
- Teaching is the task of a teacher which is performed for the development of a child.
- Creating learning situations.
- Motivating the child to learn.
- Arranging for conditions which assist in the growth of the child's mind and body.
- Utilizing the initiative and play urges of the children to facilitate learning.
- Turning the children into creative beings.
- Inspiring children with the nobility of thoughts, feelings and actions.
- Giving information and explaining it.
- Diagnosing learning problems.
- Making curricular materials.
- Evaluating, recording and reporting.

Teacher-centered methods:

- Teacher Talks (lecturing)
- Text book Method
- Discussion Method
- Illustration Method
- Demonstration Method
- Story Telling
- Source Method

Advantages of teacher-centered approach:

- In teacher centered approach supreme art of teaching is to awaken joy in creative expression and knowledge.
- In TCA teaching is an interactive process, primarily involving classroom talk, which takes place between teacher and pupils and occurs during certain definable activates.
- In this approach teaching is the stimulation, guidance, direction and encouragement of learning.

students.

Characteristics of teacher centered approach :

- Teachers serve as the centre of knowledge, directing the learning process and controlling student's access to information. The focus is almost exclusively on what is learnt.
- Students are viewed as 'empty' vessels and learning is viewed as an additive process.
- Consequently, there is no (or little) attempt to take into account students' previous and/or implicit knowledge, that is to say what learners may know already (even though 'imperfectly' or 'erroneously') about the subject(s) of their study.
- Teaching is geared for the 'average' student and everyone is forced to progress at the same rate.
- Assessment takes the form of traditional exams. These aim at making the students 'prove' that they have accumulated facts and information illustrated during a given course of study (without taking much care about whether students are able to process these into 'knowledge' which is 'usable' and 'transferable' in both their professional and personal lives).
- Syllabi and curricula are both discipline and product-based. They portray knowledge as 'cumulative' and leave little or no space for the processes through which information is translated into 'knowledge'

1. ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Teacher Centered Approach): ತರಗತಿಯ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತರಗತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಬೋಧಿಸುವ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಠವನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಷಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ತರಗತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಇದು ಒಮ್ಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗದ ವಿಧಾನಗಳು :

ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗವು ಕೆಲವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದರೆ,

TCA : TEACHER CENTERED APPROACH

In **Teacher Centered Approach** teacher is a successful guide, wide awake, an active, enlightened and well informed person. His task is not only difficult but requires a varied and diversified approach. In order to facilitate the learning process and economise his efforts, he has to resort to certain methods which may be termed as 'devices'. There is no denying the fact that apart from following the broad principles of education, a teacher has to make use of certain devices. These devices make the learning process effective. Some writers have called devices as the tools of the trade. These tools are explanations, questioning, illustrations, exposition and audio-visual aids. These aids are being widely used in western countries, while these are hardly made use of in our country.

Meaning and definitions:

- ❖ A **teacher-centered** Methods, activities and techniques where the teacher decides what is to be learned, what is to be tested, and how the class is to be run. Often the teacher is in the center of the classroom giving instruction with little input from students. The teacher decides the goals of the class based on some outside criteria.
- ❖ A **teacher-centered** approach to teaching is a traditional teaching technique which involves the teacher transmitting his knowledge to a group of passive

ಬೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದ ವಿಧಾನಗಳು (Types of Teaching Approaches):

ಕಲಿಕೆಗೆ ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳಿರುವಂತೆ ಬೋಧನೆಗೂ ಸಹ ಕೆಲವು ರಚನಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾರ್ಗವು ಹಲವಾರು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು, ತಂತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಯೋಮಿತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಂತ ಹಾಗೂ ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೋಧನಾ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Teacher Centered Approach)
2. ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Participative Approach)
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗ (Student Centered Approach) *Learner centered Approach*